

מלחמתה של רגב בנשים הבדואיות

ורד לי

בחילות, בשעה 23:40, יום רביעי בשבוע שעבר, פירסמה שרת הרטוב, מיזי רגב, פוסט משתלה ומסית בפייסבוק נגד אירוע התרבות "מוכרות", שהתקיים אתמול בשרדות במסגרת פסטיבל "קולנוע דרום", וככל שרטים קצרים שנוצרו על ידי נשים בדואיות מהכפרים הלא מוכרים בנגב. הסרטים נוצרו במסגרת טיפול תיעודי וידיאי, מיסודו של "פורום דוֹקיום בנגב", שהקנתה לנשים ידע ראשוני בצילום.

תיעודתי במספר כתבות, החל מ-2015, את פרויקט הצילום הדיגיטלי, שלווה בתערוכה ובהוצאת ספרי צילום, ובו מתעדות נשים בדואיות את החיים הכפרים הלא מוכרים. קשה להאמין שרגב רואה אינם בנשים הללו, מרביתן אמהות, לחקן לא יודעות קרוא וכתוב, שלמדו לראשונה בחייהן לאחוז במצלמה ולהביט דרך עדשתה על מציאות חייהן.

הפרויקט מובל על ידי סביריו אברכה, עיתונאית צעירה, תושבת הכפר הבדואי אום-בטיץ', שבשנת 2000 היה לכפר מוכר. היא עושה חיובא מסורתי, אבל מייצגת את הרוח החודשה לספר החברה הבדואית. נשים במקשה אחת בכל הנוגע למעמד האשה, ולסברה שחשוב לתת לנשים מרחב פעולה. "כל מה שאת צריכה לעשות זה ללמד אותן על שוויון בחברה במונח הרחב, והן כבר מתחילות לה שוב בעצמן על הזכויות שלהן", אמרה. "יש כפרים מסורתיים בעי לי ואפי שמרני מאוד, שאני נכנסת ורואה שתפקיד האשה הוא רק לנקות, ללדת ולגדל ילדים. כשאני נוגתת מצלמה במקום כזה, זה מהפחיד ומשנה את הסדר החברתי. לפעמים גם האשה שהיא יכולה לפחד מהשינוי. היא כל כך המתגלה לדיכוי, שאת מזהה שמהי מפי חדת מהגילוי ומההבנה שיש בעולם שלנו הרבה יותר ממה שליי מדו אונתו".

תחת מגבלות רבות על הצילום (לדוגמה, הן לא יכולות לצ' לם צילומי סלפי, כפי שרגב מרבה לעשות בעמוד הפייסבוק שלה), למרות הנשים להנסיג את המצלמה אל חייהן, ותוך כדי חיפוש אחר זווית צילום טובה מתיחסות למרחב החיצוני והביתי שלהן, ולמרות על הזכויות הבסיסיות ביותר שלהן ומגלילות ייאוש בתוך ווה. כך אלמו, בת 64, אם ל-11, סיפרה שבחרה ללמוד לצלם בגיץ לה, כי "יש אצלנו הרבה היריות בתים. אני מאוד רוצה לתעד את זה ולהראות לאנשים מה אנחנו עוברים". בנת 53, אם שגב, בעה ילדים, סיפרה: "החיים שלי קשים. הגבר שלי עוב ונשארתי לבד עם הילדים. אין לי כסף אפילו ללכת לרופא. אני רוצה לבן שחלפו ממעצלה את מה שאני מרגישה. אני רוצה להוציא החור צה את מה שאני רוצה לעל".

תוך כדי חיפוש אחר זווית צילום טובה, הנשים הבדואיות שהשתתפו בפרויקט עמדו על זכויותיהן הבסיסיות והחליפו ייאוש בתקווה

כשהייתי בת 12 קראתי באחד ממוספי סוף השבוע כתבה רח' בת היקף שטיילתלה אותי. החתום היה דודי, סמי מיכאל, שלבקי שת העיתון חזר לתחילת הקריירה שלו ככתב, ותיעד את ההונחה, העוני הקשה, האפליה והנישול מקרקעות של הבדואים תושבי הכפרים הלא מוכרים.

השיח המזרחי ומאבק המזרחי היו לי כשפת אם; הם שעיצבו את השקפת עולמי. הלב דואב כל פעם מחדש לראות את השימוש הזניג שנושה בתם רגב. כאשה מזרחית אמורה היתה שרת התר' בות להושיט יד לנשים הבדואיות ולפעול מתוך סולידריות למען קידומן. אבל רגב, שגילתה עם כניסתה לתפקיד את דרך השיטוי וליבוי השנאה, לא בוחלת אפילו בהסתה נגד הנשים המוחלשות ביותר בחברה הארלית.

וראוי לשים לב: "פורום דוֹקיום בנגב", שנוסד ב-1997 על ידי בדואים יהודיים תושבי בנגב, הוא אי נדיר וייחודי של שיתוף פעולה. הפורום סומן באחרונה על ידי גורמי הימין הקיצוני, ובי' שיש אלה מתגלה מאבק משפטי על המשך קיומו של מועדון תר' בות שהוא מפעיל בבאר שבע. העובדה שיש מי שמסמנים שיתופי פעולה ומפשיי שיח בין יהודים לערבים כאיום הגדול ביותר ומ' סיתים נגדם, מעוררת חמילה.

"מקומם לחשוב שבעוד תושבי הדרום סובלים ממטחי רקטות, יש מי שבזרח לתת כמה בפסטיבל קולנוע דרום לליבוי הצירים בין ערבים ליהודים בנגב", לחמה רגב בצנינות את הפוסט שלה.

מתוך הסרט הקצר "המוריבה", פרויקט "מוכרות" צילום: נורה, פורום דוֹקיום בנגב

מכתבים למערכת הארץ

עניות הדעת

בתגובה על "מי שבוחר להיות עני – המדינה לא צריכה להציל אותו. זה עניין תרבותי" מאת אבי וקסמן ומיזב ארלוזורוב ("הארץ", 31.5)

הודעותי לקראת שרת הרטוב תרבות העוני שהציג יואל נוה, הכלכלן הראשי בהוצאת משנתו גורסת, כי עוני הוא עניין של בחירה או סוג של תרבות, שאותה המציאו בני האדם על מנת להצדיק את העובדה שהם לוותר.
כמי שנטילה חלק פעיל במאבק הנכים, אני יכולה לבוא ולומר שאני פשוט המומה מאבחנה זו. עם זאת, יש בדבריו של נוה גם מעט מן הצדק. ישנם אנשים בריאים לחלוטין הבוחרים שלא לעבוד ולקבל הנטחת הכנסה. לא אחת הודמנו לי לשמוע ביטויים כמו, "מה, אני פראירי? שאחרים יעבדו, לא רוצה לעבוד". לאנשים מסוג זה המדינה לא חייבת לשלם קצבת קיום. על המדינה, לכן, להפריד בין עוני לעוני, בדיוק כפי שהמדינה מפרידה בין עוני נכויות.

בארץ לא טוען נוה בעניין הגדלת קצבאות הנכים: "זו החלטה פוליטית. גם אם מחליטים לעשות זאת, צריך לוודא שהגדלת הקצי' באות לא יוצרת תשלום כפול לעבודה. מרבית הנכים בבריאים אינם אלה שיושבים בכיסאות גלגלים, אלא עובדים במגורים עם מחלות, קשרת תום חיי העבודה האקסטיביבי שלהם. ככל שה' קצבה נדיבה יותר, התמריץ לפרוש מעבודה בנילים מכוגרים גדל והולך".

אני מבקשת לחדש לו דבר מה: לא קל להגיע למצב שבו אדם מקבל קצבת נכות מהמדינה. אם אדם כבר הגיע למצב שהמדינה נאותה לשלם לו קצבת נכות, כנראה שיש לבן סיבה טובה דיה.

דובר נוסף: אם אידוע נוח הוא עובר על אדם נכה בחיי השגרה שלו? עם אילו קשיים הוא נאלץ להתמודד? כמה כסף הוא אמור לשלם על עורה בכביוע פעולות ויוניומיות? האם הוא מכיר מקרוב אנשים עם נכות קשה? סביר להניח שלא, אם אלה הם האנשים שהוא רוצה להוריא לעזבה.

אתי נוי, חיפה

עון שיב

מצב בעוה הוא מלכות מייאשת, נכון. אך במקום להיכנע לייאוש, ברצוני לה' ציע כאן פתרון מעשי, שעשוי לחלץ אותנו ואת תושבי עוה מהמעגל המדכא

שאנו כלואים בו כעת.

המלכות בעוה, ובמידה רבה גם בנגדה המערבית, נובעת מכך שלא קיים כוח משי' מעותי הפועל לשיפור מצב התושבים. המאס מעוניין בשימור כוחו השלטוני תוך צבני רת אמצעי לחימה, אם צריך – תוך הקר' בת חיי אדם. ממשלת ישראל אינה מעלה רעיונות מקוריים, והיא פסבית וחסרת מעוף במה שנוגע לרביוע. עיקר עיסקה הוא בני' פוח כוחו של המאס, ומובן שהיא אינה דואגת לרווחתם של תושבי עוה. מצרים מנסה לצמ' צם נוקיה מעוה, וגופים בינלאומיים פועלים בשוליים, בקנה מידה קטן. מדי פעם אמנם נערכות ועדות לתימכה ברביוע, אך היא בעי' קר מצג שווא, לא תימכה אמיתית. בהערד "יד נעלמה" שכתבי לשינוי, המלכות הוות תמשך לגבות מחיר.

הפתרון המעשי קיים, ולמרכה הפלא הוא פשוט: יחסי' ולא יקר. רצועת עוה איננה שטח מריבה דתי' אידיאלוגי, ואינה שוכנת בני' קום אסטרטגי. בעיות היסוד שלה הן צפיפה אימה, עוני מהוסג שיש במדינות אפריקה הנחשלות ביותר, והרס מתמשך של תשתיות. כפי שכתב עמנואל סיון ("הארץ", 18.5), המ' צב הוא מתפתח מכפי יותר מ-30 שנה. אך כעת הוא אקוטי, מפני שעוה חשופה לסכנה זכר מגיפות וקריסת כתי חולים, וזה בלי לה' שול מעשי ייאוש.

יש קשר בין המצב הזה ואירועי השבועות הימים האחרונים – הן ההתנגשויות סביב הצעתנו לגרדו תוך סבב החלימה ("ירי רקטות ומרגמות, והשפוזות בתגובה"). יש ריחל שוגה בחושבה כי לחץ צבאי יביא לפתרון בעוה. זה לא הוכיח את עצמו כלל ב-12 השנים שחלפו מול עלות החמאס לטלון. המצב בעוה הלך והחמיר, וכך גם התגובה השלי' לית לישראל.

ישראל לא נקטה כמעט שום צעד חיובי, קונסטרוקטיבי. תגובותיה היו תרס תשתיות, הידוק המצור וירי' איני טוען כי פתרון כלכלי יסיים את הסכסוך, אך רקף כאן ההיגיון שה' נחה את האמריקאים בתוכנית מרשל אחרי

מאמרים ומכתבים

יש מה לעשות בעזה

מלחמת העולם השנייה: יש לעזור גם כשיר' קום כלכלי-אורחי של האויב, ולא רק של בעי' לי הברית (גרמניה היתה השלישית ברשימת מקבלי הסיוע האמריקאי).

יש הצעות כמו הקמת אי מלאכותי, אך אין בכך פתרון מעשי, שכל כך נחוץ בטווח הקצר. זהו פרויקט שיניב פירות בעוד שנים רבות, ועד אז עוה תקרוס. רק אם ייעשו צעדים מע' שיים, מהסוג שאפרט מיד, אפשר יהיה לח' שוב גם על פרויקטים גרנדיוזיים כאלה, ולבחון את היתכנותם. הצעות מינוריות, הקלה בסגר ומעבר חסורות, הן בבחינת מעט מדי. הצעות אלו נשמעות חדשות לבקרים מפוליטיקאים ואף מבעלי טורים בעיתון זה, אך ישראלית מתקשה ליישמן, ובכל מקרה הם טיפה בים לנוכח אוקיינוס של בעיות.

ישראל יכולה לפעול להקמת כוח משמיה בינלאומי של מוחמים מתחומי הבריאות והתשתיות, לפתרון המצוקה ברצועה

מהו הפתרון שייתן תמריצים להשקטת השטח ולסלילת דרך ל"הודנה" בת קיימא? ישראל יכולה לפעול מאחורי הקלעים להקי' מת כוח משמיה בינלאומי, בלי להשתתף בו. כוח המשמיה הזה יאגד מומחים, בעיקר בת' חומי הבריאות והתשתיות החיוניות, והיה מוכנס על מדינות אירופה המקובלות על כל הצדדים (מפרט בריטניה, גרמניה וצרפת). הכוח יפעל תחילה לשיקום הבריאות וההיגיינה בעוה, בכל מה שנוגע למערכות המים והכבי, ולתפקוד כתי החולים. יש למ' דיונת הללו ניסיון רב במערכות כאלו באורי' רים אירובניים גדולים, ולכן ניתן יהיה לראות התקוממות בתוך שישה שבועות חודשים, פחית את המצוקה ההומניטרית שתידלקה את גל האלימות האחרון.

ההיבט הבינלאומי המקצועי הוא קריטי. אני סבור שגם בנימין נתניהו מבין את ער' כה של גישה כזו, המתבססת על כלכלה ברי' נה. קרוב לוודאי שלו היו פרויקטים בבנייה לאורך הגדר עם ישראל בצד של עוה, והיה לצפות להפגנות פחות מסיביות מאלה שהתרחשו לאחרנה. אם תהיה הצלחה לכוח כזה, אותן מדינות יכולות לפעול להקמת גוף

לפתור את המצוקה ההומניטרית בעוה. לא צריך ללמד אותי דבר על המחויבות שלנו לסייע לאנשים במצוקה, והם אכן במצוקה, לצד הדאגה לבטיחות ישראל ולשלומם של תושבי עוטף עוה.

ביום רביעי, בתום קרב ארוך שארגן חמאס יום, גיליתי כי יורי' הוועדה לקידום מעמד האשה, בלי יעאדי תומאס־סלימאן, בקישה לכ' נס דיון בוועדה על מצוקת הנשים בעוה; "נשים ענות בית על הסגר על רצועת עוה".

מי שרוצה יכול למצוא עשרות פעמים בהן קראתי לממשלת ישראל ודרשתי ממנה לפתור את המצוקה ההומניטרית בעזה

אני חבר פעיל בוועדה והשתתפתי בדיונים רבים במאמץ משותף לשפר את מצ' בן של נשים מכל החברה הישראלית המנוגות ולהטייב עמן. בוועדה היתה תמיד תמימות דעים מפני שאין זו ועדה פוליטית, וכול' נו שותפים למאמץ הזה. אפשר היה להציע דיון על מצבן של הנשים באורנו לנוכח הס' כסוך הישראלי-פלסטיני. אך לא זאת היתה הבקשה.

למחרת התראיינה כ"כ תומא־סלימאן בימון הבוקר של "רדיו כאן ב". היתה זאת

לפיתוח, על פי דגם הבנק לפיתוח האירופי, הקיים מתחילת שנות ה-90, לטיפול בבעיות תשתית.

גוף מקצועי בינלאומי כזה יכול להתניע פרויקטים קצרי טווח וארוכי טווח (כמו הקי' מת שדה תעופה ופיתוח שדה הגו בים). יש רשימה לא קצרה של פרויקטים כלכליים שניתן לבצע. לגבי "הסכונים הביטחוניים" הכרוכים בפרויקטים בעוה – כדאי להוכיח כי המאס כבר ניהל כמה סכבי לחימה מול יש' ראל, ירה רקטות וחפר מנהרות, על אף הס' גר הישראלי במשך יותר מעשור בכל מקרה, אפשר רצוי למצות דרכים יצירתיות להפ' חית את הסכונים הללו.

כוח מקצועי בינלאומי כזה יוכל גם לגבור על הסיסמות של המאס, ולוודא שהסכפים יגיעו לייעדם, ולא להנהגת חמאס. עלות מא' מץ כלכלי זה – להערכתי 1-4 מיליארד דולר בשנה במשך כמה שנים – אינה גבוהה ממוני' חים בינלאומיים. חשוב לכוון שהמשק העותי קטן יחסי, ויוכלו לספוג השקעות מוגבלת. חיוניות בעוה יכולה לשמש מודל להעעיר בות באזורים מוכי' אסון אחרים במזרח התי' כוון. שיחות שניהלתי בשנים האחרונות עם בכירים לשעבר בצבא, קיבלתי לא מעט תמי' כה ברעיונות אלו.

יש כמה קשיים עליהם יש להתגבר כדי לבצע את התוכנית: רגשות הציבור הישרא' לי כלפי תושבי עוה נעים בין אדישות לש' נאה. הפוליטיקאים נוהים אחרי הלך רוח זה, שכן אין להם חוון וראייה לעתיד, והם בעי' קר עטוקים בהצטטת הלישורות בשלטון או במאמץ להיבהר.

מנהיגות הצבא, הרואה הישרות את הסכ' נות, אינה נבייה לתת פתרונות כאלו. הצבא יודע להילחם, לא לשקם תשתיות בריאות. לוח יש להוסיף את העובדה שהעולם אינו מור' טרר במיוחד מבחינת עוה. במזרח התיכון מת' חוללים כל כך הרבה אסונות (בסוריה, בתימן, ולעתים גם בעיראק ובלוב), שכבר קשה לד' עת מה אפשר לעשות, ובסופו של דבר, לא עושים דבר.

נובא הלב על סבלם של תושבי עוה ועל האיסמות ושירותי הלב של רבים בישראל ובעולם, בעוד פתרון ישים אפשרי נמצא בהישג יד.

פורום' ישי' מלמד בבית הספר לכלכלה ע"ש ברגלס באוניברסיטת תל אביב

העשייה החברתית לא מעניינת?

נחמן שי

יום שישי האחרון פירסמה כתבה ב"נירוולם פוסט", בו נכתב, בין היתר, כי "עוה זקוקה לתוכנית מרשל. תוכי' נית לשיקום הרצועה כדי להכניס אליה חיים חדשים ולהעניק לתושביה מרווח יח' סי לחיים סבירים. לא יורה בהעדים, הולכים ומצטברים מרירות ותסכול גדולים, שמוצאים וימצאו את פורקנם בטרוח, כוה או אחר. אני שיש שיש להם מה להמסק, אינם ממהרים לסכן את חייהם בעימותים אלימים עם צבא או להפוך עצמם לטרוריסטים. הם רוצים לחיות. אם אין להם מה להחסי, היסטוריה מלמדת שהם פרי גים לדרך האלימות".

באותו שבוע דוברתי גם בכנסת. מעל דוכן הנואמים אמרתי, כי "על ממשלת ישראל ליי' זום בעוה פתרון הוליסטי. יש לחברה הזו כל מה שחי הפועל הוא טרוריסט. תושבי הרצועה חיים בתנאים שאינם נגאים, וזה מה שדוחף אותם לפעולות אומללות".

כבר לפני כשנה דיברתי במליאת הכנ' סה ואמרתי, כי "עוה היא סיר מבעבע. תושבי עוה אינם אשמים במצב שבו הם שרויים, אבל הם משלמים עליו מחיר ואין להם איך לברוח ממנו. על ממשלת ישראל לדאוג להם לדב' רים הבסיסיים; מים חשמל, מזון, קורת גג". מי שרוצה יכול למצוא עשרות פעמים שבהן קראתי לממשלת ישראל ודרשתי ממנה

בעוד לוי כמוכן לא טרח לבדוק את הער' בדות. בתזמנות החגיגית הזאת הוא בא אתי חשבוך על עשייתי הפרלמנטרית, שאינו מכיר וגם כנראה אינו מתעניין בה. הוא לא יודע על הצעות חוק הצעתי, אילו נושאים העליתי, אילו שדולות הובלתי ומה אמרתי בדיונים מדיניים וביטחוניים. הדברים הללו מתועדים ונגישים.

ודאי אינו יודע שדורגתי על ידי "המש' מר החברתי" במקום השני מבין חברי הכנ' סת על תרומתי בנושאים חברתיים, ובמקום ה-11 מבין 120 חברי כנסת, על נוכחותי כמי שכן, במליאה ובוועדות.

זה לא מעניין. נשאר רק "תשתו מים".

ד"ר שי' הוא סגן מטעם המפנה הצינוני, וחבר בוועדה לקידום מעמד האשה

זקנה במסדרון

נורית וורגס

נכנסים לפוליטיקה

תשום מה יש נטייה להניח שהוקנים וניחים בפוליטיקה. בבחירות הכלליות לא סופרים אותם בקול ייחודי בסקרים, ולא מנסים להתחנף אליהם – מניחים שיש להם דעה נזה בשת ואין טעם לנסות להתחרות על קולם. לא בטוח שזה נכון, אבל ניחא. הבחירות המקומיות, לעומת זאת, הן סיפור שונה. שם המשחק הוא לא בין ימין לשמאל אלא בין בקוצות בעלות עניין, ויש מקום בפעם לזימות. ואולם, הכל מכריע רשימות של צעירים שבאים להפוך את העיר – איפה הוקנים?

ככמה ערים מריצים בשנים האחרונות רשימות של מבוגרים: בתל אביב תחת המטרייה של "כוח לגימלאים" שהקים גדעון בן ישראל המנות, בחיפה רץ לקדנציה שלישית אילי לנדאו עם "שרד' לת הגמלאים" ובאשקלון לקדנציה שנייה שרה זכריה, בראש ארי' גון הגמלאים העירוני. רשימה חלקית. נכון שגורם הם נאבקים על הנהגת בארונגה וחניה חיים, אבל גם זה חשוב, ואין לשכוח שהפרי לטיקה המקומית שימשה תמיד מקצפה לוירה הארצית.

כעת הרחובות מצטרפת למגמה. שלושה ראשי עיר לשעבר, יח' זקאל הרמלך, מיכאל (מיש) לפיתוח ויעקב סנדלור, חברו להקמת רשימה, כדי להיאבק על תקציבים לוקנים. המחזור הכספי מור' גש במיוחד דווקא לאחר שנתון מרכז חדש שהקימה העמותה למען

המבוגרים (על"ח), הממומנת על ידי העירייה. הרמלך, יורי' העמור תה, אומר שמדובר במרכז רב־תכליתי, שבנוסף לפעילות חברתית והעשרה מספק מכלול שירותים שמאפשרים לאנשים להישאר בביתם ולדחות או לייתר את הצורך בדיור מוגן או בבית אבות. אבל תקציב על"ח, כחצי מיליון שקלים בשנה, לא מספיק כדי לממן את כל מה שאמור להיות במרכז.

לדברי הרמלך, "כבר כמה שנים אנחנו מחורים על הפתחים ומבקשים שיגדילו את התקציב ל-1.5 מיליון, אבל כל פעם נעי' נים שיש עדיפויות אחרות. לכן הגענו למסקנה שחשוב שבמועצת העיר יהיו אנשים משלנו".

רחובות מצטרפת לערים עם רשימות מבוגרים לבחירות המקומיות. בין היעדים: תקציבים, והתחשבות בתוכניות בניין, תחבורה ונגישות

רחובות היא עיר צעירה יחסית – לפי הלשכה המרכזית לס' סטטיסטיקה, מכ-146 אלף תושביה רק 14.7% בני 65 ויותר הפ' רוטוקולים של רשיבות מועצת העירייה מלאים אקשן. מאטרים הקמת בתי כנסת, מתקני ספורט, גני משחקים, אבל קשה מאוד לאתר החלטות שנוגעות לוקני העיר. בוועדת התמיכות ל-2017 וכאיות לתמיכה ועמותות בתחום החינוך, תנועות נוער, ספורט ודת. העמותות של הוקנים נכללות בוודאי בתחום "כלכלי".

הרשימה החדשה תיקרא "רחי' – למען תושבי העיר ומבוג' רייה" (תר"ן, 1890, היא שנת היווסדה של רחובות). והרמלך מדגיש כי אין בכוננתם להתעלם מקבוצות גיל אחרות: "לדעתנו, מה שנתו רם לרווחת התושבים המבוגרים תורם גם לצעירים, כי הם אלה שצריכים לעזור ולהשיג את מה שחסר למבוגרים". לדבריו, הר' שימה תדרוש התחשבות בוקנים בין השאר בכל מה שקשור לתוי כניות בניין, לתחבורה למוסדות תרבות ולנגישות – אבל היא לא תילחם נגד מוסדות לאוכלוסיות אחרות.

אחת התחנות הראשונות בקמפיין תהיה שיחה עם הפרלמנט הגדול של רחובות, שמונה 50 חברים. בעבר נכתב כאן על הפרי' מנט – תהודה של אנשים, חלקם הלכו יחד לגן – שפגשנים במונ' קבוע, שומעים הרצאות ומנהלים דיונים. רוב הדיונים הם על פרי לטיקה מטעם הדברים, ובבחירות הכלליות משחרים לפתחם פרי לטיקאים ממפלגות שונות.

חבר הפרלמנט יוסי ריו אמה, כי הקמת הרשימה היא מהלך חשוב ביותר, אבל הצלחתה תלויה גם ביכולתם של הזימים לגייס ממויות מוכרות. הוא תומך במטרה החינוכית – להגדיל את תר' קציבים לטובת וקני העיר, במייוחד צריך להתייחס לאלה שהם סיעודיים וכבר לא יכולים לצאת בעצמם מהבית ולהיות פעילים", הוא אומר.

לדברי הרמלך, הם עומדים בקשר עם ארגוני הגמלאים הגדור לים בעיר, כולל גמלאי מכון ויצמן, והם מקווים שיצליחו להרכיב רשימה מרשימה ויעילה. "אם תהיה לנו השפעה, סדרי העדיפויות שיתנו קו שיביאו בחשבון גם את אילות החיים של המבוגרים; שי' ראת גם אותם".

nurit.wurgaft@haaretz.co.il

הפרלמנט ברחובות. תחנה חשובה בקמפיין צילום: אילן אסייג

על הגדר

בתגובה על "החיפן ממנהיג' את נחמיה שטרסלר ("הארץ", 10.4)

נחמיה שטרסלר טען במאמרו שראש הממשלה, בנימין נתניהו, החליט להקים את גדר הביטחון בגבול סיני רק לאחר פגיגו הירי בכביש 12 בשנת 2011, וגם זאת רק בעקבות לחץ של הצבא.

העובדות הפוכות. ראש הממשלה נתניהו פעל להקמת הגדר כשנה וחצי לפני הפגיגו, ועשה זאת למרות התנגדותם של גורמים צבאי' ובמערכת הביטחון. כפי שבהירר או, שיקוליו היו גם דמוג' רפיים ביטחוניים.

בישיבת הממשלה ב-14 בפברואר 2010 אמר ראש הממשלה נתניהו: "יש לזון בהקמת המשכול בגבולה המערבי של ישראל... הגבול הזה פרוץ... לא תהיה ברירה אלא לשים גדה... יש שתי מדינות מערביות שינתן להגיע אליהן ברזג מאפריקה, אחת מזהו היא ישראל... יש כאן מטנג עצום שמושך הס' תננות בלתי חוקית למדינת ישראל".

ב-14 במארס 2010, כשהעעיר בממשלה את ההחלטה להקמת הגדר בגבול, אמר ראש הממשלה נתניהו: "אנחנו לא יכולים להשאיר את הצבא הזה מוכיזה דמוגרפית. יש לזה השלכות ביטחוניות... וגם כניסות בלתי חוקיות לשוק העי' בודה שלנו". בניית הגדר החלה בנובמבר 2010, כמעט שנה לפני הפגיגו. ראש הממשלה ליווה את הקמתה בביקורים תכופים בפרויקט כל כמה חודשים. השלמת הגדר כלמה לחלוטין את כניסת המסתננים לישראל.

מוטב ששטרסלר יכיר בעובדות ובחלקו המר' כיו של ראש הממשלה נתניהו בהקמת הגדה, שרש חשיבותה העליונה לישראל אין ריכוח.

לשבת ראש הממשלה